

J. B.

"Geographische Grundlagen der Geschichte", Hugo Hassinger, Freiburg 1953 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 2/1, 172

1957

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wieku), B. Gille w obszernym artykule porusza problem rozwoju technologicznego w Europie od XII—XV w., R. Hooykaas zajmuje się rozwojem nauki w okresie reformacji (w nocie krytycznej do tego artykułu R. H. Bainton wykazuje trudność utrzymania zasadniczej tezy autora, który twierdzi, że kościół protestancki w większym stopniu aniżeli kościół katolicki sprzyjał rozwojowi nauk przyrodniczych), a wreszcie B. Caizzi porusza problem wzajemnych stosunków Włoch północnych i południowych w ciągu ostatniego stulecia.

Dział drugi *Zeszytów* (Documentation) zawiera rozprawę Gertrudy Smith na temat genezy pierwszych klasyfikacji prawa greckiego, następnie J. Comas pisze o wkładzie pre-kolumbijskim do kultury wszechświatowej, a J. Numoto omawia zagadnienie akceptacji i odrzucania przez Japonię elementów kultury europejskiej.

Krótki jednostronnicowy dział trzeci (Chronique) zawiera kilka informacji dotyczących działalności Komisji oraz notki bibliograficzne o ostatnich publikacjach naukowych.

W. V.

Hugo H a s s i n g e r, *Geographische Grundlagen der Geschichte*. Freiburg, 1953, s. 390, wydanie drugie poprawione i ulepszone.

Problematyka wpływów czynników geograficznych na historię, znana z długotrwałej tradycji w nauce niemieckiej, podjęta została na nowo w pracy H. Hassingera, profesora uniwersytetu wiedeńskiego.

H. Hassinger ukazuje w sposób oryginalny i interesujący rozwój najważniejszych narodów i państw od czasów ich powstania do chwili współczesnej na tle warunków geograficznych. Stara się on jednak uniknąć sprowadzania wydarzeń historycznych do geograficznych przyczyn — błędu znamiennego dla klasycznej szkoły antropogeograficznej w Niemczech (F. Ratzel). Przy ukazywaniu (na bogatym i starannie dobranym materiale historycznym) szeregu związków przyczynowych między rozwojem życia ekonomicznego, społecznego, kulturalnego i państwowego wielu narodów a warunkami geograficznymi, Hassinger chroni się od błędów determinizmu geograficznego zarówno przez wszechstronną, historyczną analizę, jak i przez unikanie daleko idących wniosków lub szerokich uogólnień historiozoficznych.

Zarówno ujęcie metodologiczne problemu, jak i zakres tematyki pozwalają traktować tę pracę jako cenną pozycję w naukowym warsztacie szerokiego kręgu geografów, historyków i socjologów. Historyk nauki znaleźć tu może poza ogólnym materiałem wiele przykładów współistnienia różnorodnych zjawisk i tendencji wpływających na postęp społeczny.

J. B.

T. H. S a v o r y, *The language of science*. London, 1953.

Niewielka ta książeczka (172 stron), napisana przez biologa o zainteresowaniach filologicznych, zawiera rozważania, które dotyczą od różnych stron sprawy języka nauk ścisłych. Rozważania często o charakterze bardzo swobod-